

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Argumenta contendentia, non posse Essentiam videri non visis
Relationibus, nec econtrà.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

utrumque modum cognoscendi subinde proponi solent, rem in utroque sensu examinabimus.

II. Cognosci abstractivè potest Relatio sine Essentia, & unum attributum sine alio.

Dico itaque primò: Per intellectum abstractivè cognoscentem representari potest in Divinis Relatio, non representatà Essentià, & è contrà; Essentia item sine Attributis, & unum Attributum sine alio; Intellectus scilicet sine Voluntate, Justitia non conceptà Misericordià, &c. sicque simplicissima Dei entitas quæ in se est ante intellectum physicè indivisà, dividi per intellectum potest in varios conceptus objectivos: ita illi omnes, qui Sect. primà in secundà sententia relati sunt, ut Salas, Granado, Alarcon loco ibi citato, & fusè disp. 2. de Trinit. c. 8. Arriaga & alii; qui unam Personam intuitivè videri posse dicunt sine alià, & Relationem sine Essentià: id enim à fortiori concedent de cognitione abstractivà.

III. Quinam dicunt posse unum attributum abstractivè cognosci sine alio.

Præter hos autem, hanc sententiam expressè tenet Vasq. l. p. To. 2. d. 117. cap. præsertim primò acerrimè impugnans Gregorium, Gabriclem, & reliquos Nominales id negantes. Tenet etiam Suarez tum disp. 8. Met. sect. 9. præcipuè n. 12. tum hic l. 1. de Essentia Dei, c. 13. & l. 2. c. 22. & 23. Quod ulterius vel ex inde constat, cum enim negent hi Auctores id cognitioni intuitivæ, quod concedunt abstractivæ, apertè asserunt posse per cognitionem abstractivam Divinam Essentiam inadæquatè representari ex parte objecti, & in diversos conceptus intentionaliter dividi; nec enim negant dari posse diversas visiones intuitivas, quæ representent Deum in ordine ad hæc vel illa connotata extrinseca.

IV. S. Thomas tum in Deo, tum in aliis rebus apertè admittit præcisiones objectivas.

Hæc etiam est aperta mens S. Thomæ: nam in l. d. 2. q. 1. a. 3. ait, *Pluralitatem divinarum nominum seu perfectionum, non esse solum ex parte intellectus secundum diversas conceptiones, quæ dicuntur diversæ rationes, sed etiam ex parte ipsius Dei.* Imò non in Deo solum, sed in rebus etiam creatis admittit S. Thomas hanc abstractionem ex parte objecti: & ut varia illius testimonia omittam quæ in hanc rem attuli Disp. 24. Logica, sect. 3. & 5. & Disp. 32. sect. 4. id unum nunc sufficiat, quod habet S. Doctor l. p. q. 85. a. 1. ad 1. & 2. ubi cum posuisset duos modos præcisionis objectivæ, negativæ scilicet, quæ negatur unum esse aliud, quod tamen in re est illud, & hanc dicit esse falsam; & purè præcisivæ, quando unum non negatur de alio, sed solum intelligimus unum, nil considerando de alio. *Quam, inquit, abstractionem quia non consideravit Plato, posuit naturas rerum separatas secundum rem.* Hic ergo S. Thomas idem fieri docet per intellectum, & intentionaliter, quod Plato posuit physicè à parte rei, qui secundum S. Thomam & omnes, statuit naturas rerum, & species separatas à singularibus: Unde multi ex recentioribus contendunt sententiam Scoti, ponentem ante intellectum distinctionem ex naturâ rei inter naturam & individuationem, non differre in re à sententia Platonis.

V. Præcisiones objectivas tenet Aristoteles.

Hoc idem clarè docet Aristoteles: impugnans enim sententiam Platonis, quem ait posuisse naturas separatas à singularitatibus, hoc nomine eam rejicit, quòd à parte rei id statuatur, quod est proprium, intellectus. Imò in hac præcisione, separationeque objectivâ unius prædicati ab alio, fundat Aristoteles totam suam doctrinam de compositione metaphysicâ, generis scilicet cum differentiâ, &c. ergo indubitatim videtur, Aristotelem præcisiones objectivas inter gradus metaphysicos admisisse.

VI. Videatur Disp. 24. Logica, sect. 5. & 7.

Hanc sententiam latè declaravi Disp. 24. Log. sect. 5. 6. & 7. dum præcisiones objectivas in creatis astruerem, viamque eas defendendi aperirem: quam etiam nonnullis placuisse videam, alii nihilo-

minus, ut varia sunt hominum studia, acriter eam impugnant: nihil tamen ab iis afferri video, quod magnopere egeat responsione, quòdque ex jactis ibi fundamentis haud difficulter solvi nequeat.

Dico secundò: potest etiam clarè & intuitivè videri Relatio in Divinis, non visâ Essentiâ; Essentia etiam sine Attributis; & unum Attributum sine alio: ita Auctores fere omnes supra sect. primâ citati, qui unam Personam clarè videri posse dicunt sine aliâ. Ratio est primò, quòd nulla in hoc appareat implicancia. Secundò, quia unio Hypostatata unitur immediatè, non Naturæ, sed Relationi; nam, ut docent Patres & Concilia, *facta est unio in eo, quod est proprium Verbi, non quod est commune Trinitati*, ergo idem contingere potest in visione.

VII. Potest Essentia Divina clarè videri, non visâ Relationibus, & è contrà.

SECTIO QUARTA.

Argumenta contententia, non posse Essentiam videri non visis Relationibus, nec è contrà.

OBJICITUR primò: Peculiarem esse difficultatem quo minus per visionem claram & intuitivam fiat præcisio; per hujusmodi enim visionem Essentia videtur sicut est in se. Contrà, & unio unitur Relationi Filiationis sicut est in se. Quando ergo dicitur, rem per visionem intuitivam videri sicut est in se, sensus est, non videri per species alienas, sed clarè & immediatè, ut Disp. præcedente dixi sect. 4. num. 3. & 4. non tamen propterea videri necessariò debet secundum omnia quæ secum habet identificata. Distinguo itaque antecedens, Essentia videtur sicut est in se inadæquatè, concedo antecedens; adæquatè, nego. Ad hoc ergo ut Essentia, vel Relatio sola videatur sicut est in se, sufficit ita eam videri immediatè, ut ex vi illius visionis distingui possit ab omni aliâ, vel re, vel formalitate, seu Attributo, ut hic contingit.

I. Non est præcisio objectiva, quòd à Essentia videatur sicut est in se.

Urgebis: si per visionem intuitivam videatur res ut est in se, ut diximus, ergo non videtur ut distincta, ergo non potest in Deo videri Relatio, non visâ Essentiâ, nec unum Attributum sine alio. Distinguo primum consequens: ergo non videtur in actu signato ut distincta, concedo consequentiam; non videtur in actu exercito ut distincta, seu, quod eodem recidit, per hanc visionem non distinguitur, nego: visio enim, sicut est cognitio abstractivâ, tendendo inadæquatè in objectum, dividit illud intentionaliter, & hac ratione distinguit. Unde, licet à parte rei sit idem objectum realiter & physicè indivisum, dividitur tamen intentionaliter, sicque nulla est contradictio, cum non feratur visio in idem secundum idem; dum enim fertur, dividit, cum feratur inadæquatè. De quo latius dictum est Disputatione illâ 24. Log. sect. 5. 6. & 7. dum de præcisionibus in cognitione abstractivâ.

Quandò sensus sola cervinitur videtur sicut est in se, inadæquatè.

II. Quo sensu per visionem præcisivam videtur Essentia ut distincta.

Objicitur secundò: Petenti Philippo Joannis 14. ut Christus ostenderet iis Patrem, respondit Christus; *Philippe, qui videt me, videt & Patrem*; ergo videri nequit una Persona sine aliâ, multò minus Relatio sine Naturâ, aut è contrà, vel unum Attributum sine alio. Sed contrà primò; quia hoc dictum Christi ad summum probat de factò, non de possibili. Quo sensu accipiendi sunt Patres dum dicunt visionem Patris & Filii separari non posse, cum conjungantur in Essentiâ; Patres enim, ut notant Theologi, rarissimè loquuntur de potentia absolutâ.

III. Quatuor qui vident Filium, vident Patrem.

Contrà

IV. Philippus ibi non potest claræ visionis Patris.

Contrà secundò: nam, ut docet Tertullianus, S. Chrylostomus, & S. Cyrillus, Philippus ibi non petit claram visionem. sed solum ut viderent Patrem eo modo quo videbant Christum, ut nimirum oculis corporeis Patrem in figurâ materiali & externâ cernerent. Responsio autem Christi, ut aiunt iidem Doctores, solum procedebat de cognitione per fidem; quod etiam insinuat verbis præcedentibus, Si cognovissetis me, & Patrem meum utique cognovissetis. Sensus ergo illorum verborum est, qui videt me operantem, & credit esse Filium Dei, videt etiam & credit Patrem in me, & per me operantem. Hoc modo locum hunc explicat Salmeron Tom. 9. tract. 50. & Toletus: quasi dicat Christus; Si me, ô Philippe, in humanitate quam vidisti, cognovissetis, scires me ejusdem substantiæ cum Patre, unde & Patrem ipsum cognovissetis. De visione autem beatificâ hic nulla vel à Christo, vel à Philippo, fit mentio; & si ferret, solum esset in sensu priori solutione explicato.

Sensus responsionis Christi ad Philippum.

V. Homo quispian & adæquate videri potest, & inadæquate.

Obijciunt tertio: Non potest videri Petrus sine Petro, ergo nec Essentia sine Relatione, cum non minus identificentur inter se, quam Petrus secum. Contrà: nec Petrus produci potest, aut uniri, non producto, aut unito Petro, quod tamen dicitur de Relatione in divinis. Respondeo ergo distinguendo antecedens: si videatur Petrus adæquate, non potest videri sine Petro, concedo antecedens; si videatur inadæquate, nego. Si ergo videatur Petrus adæquate, seu ut totus, nil mirum quòd videri nequeat sine toto Petro: sicut animal non potest videri sine animali, nec rationale sine rationali. Ratio autem hujus est, non realis solum identitas, sed formalis: unde, ibi esset contradictio aperta, cum esset visio, & non esset, de eodem secundum idem omnino & re, & ratione.

VI. Non res tantum complete, sed etiam formaliter possunt obijci: sed dividuntur intentionaliter.

Addo tamen, si in aliquâ formalitate sint variæ partes extensivæ, posse illam formalitatem videri secundum unam partem, non secundum aliam, & intentionaliter etiam dividi. Sic formalitas animalis, aut rationalis in aliis & aliis partes dividi potest: Exempli gratiâ postquam intellectus intentionaliter separavit animal à rationali, potest adhuc inadæquate illud concipere ex parte objecti, secundum diversas partes extensivas, quas habet, nempe prout est principium hujus speciei actuum sensationum, non aliorum, visionis v. g. non concipiendo illud ex parte objecti, ut est principium actuum auditionis, aut aliarum sensationum. Quod eodem modo dici potest de rationali respectu actuum intellectus.

VII. Essentia divina non videtur necesse sario ut communicabilis.

Obijciunt quarto: Quisquis videt Essentiam Divinam clarè, & sicuti est, videre eam debet ut communicabilem tribus Personis, ergo non potest videri, illis, & cõsequenter Relationibus non cognitis. Respondetur, si videatur perfectissimè, & omnino adæquate, hoc esse verum; sicut etiam Beatus videns Omnipotentiam, videt id quod est ordo ad leonem, non tamen necessariò videt leonem, imò nec ullam omnino creaturam, ut supra vidimus.

VIII. Quo sensu, quod simplex est, vel totum sciri, vel totum ignorari.

Obijciunt quinto: Affirmare Aristotelem, id quod simplex est, vel totum sciri, vel totum ignorari. Ergo Deus, qui est simplicissimus, non potest intentionaliter dividi, seu ex parte videri, & ex parte non videri. Contrà: à fortiori diceret Aristoteles, quod simplex est, vel totum debere produci, & uniri, vel totum non produci, & non uniri, & tamen Relatio producitur, Essentia non producitur, &c. Ergo hoc non obstante, poterit etiam videri Relatio, non visâ Essentiâ. Respondetur ergo, solum velle Aristotelem, vel id quod est omni mo-

R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

do simplex, etiam virtualiter, non posse ex parte cognosci, & ex parte ignorari; vel loquitur de cognitione, seu distinctione, non præcisivâ, sed positivâ, qua scilicet judicatur, unum non esse aliud: qui autem hoc modo cognoscit, verè non cognoscit rem illam, sed facit Chimæram: si enim ita dividat animal, ex. gratiâ, à rationali in homine, ut judicet illud non esse in re rationale, totum hominem ignorat, & loco illius cognoscit Chimæram: quod non facit qui animal concipit præcisivè, sicut nec facit Chimæram, qui rem aliquam creatam cognoscit sine Deo, aut sine ubicatione, vel actione conservativâ, licet non magis existere sine his possit, quam animal in homine sine rationali.

Alia est distinctio præcisiva, aliâ positivâ.

Obijciunt aliqui sextò: Si videri una Persona possit sine aliâ, poterit etiam, inquit, una Persona ad extra similiter sine aliâ operari, quod tamen est contra communem Patrum & Theologorum sententiam. At sanè hoc non magis urget contra visionem unius Personæ sine aliâ, quam contra unionem, aut productionem, quæ tamen ab omnibus admitti debent: in quibus nihilominus idem planè confici potest argumentum.

IX. Ex eo quòd una Persona videri possit sine aliâ, non sequitur, posse unam ad extra sine aliâ operari.

Inprimis itaque P. Arriaga supra, Disp. 15. sect. 2. num. 8. citatus, cum aliis, probabile censet, posse unam Personam solum ad visionem sui efficienter concurrere concursu objectivo; Patres autem, & Theologos intelligendos asserit de efficientia respectu aliarum creaturarum, quæ peculiarem eum unâ tantum Personâ non habet connexionem. Idem docet P. Granada l. p. tr. 5. disp. 5. n. 14. & d. 7. n. 15.

X. Dicunt aliqui, posse unam Personam aliquando operari ad extra sine aliâ.

Ego, ut Disp. illa 15. sect. 2. dixi, existimo, non Relationem, sed Omnipotentiam effectivè visionem unius illius Personæ producere, sicque ab omnibus tribus Personis actum illum effici, quamvis una tantum Persona per eum videatur, illa scilicet cujus est representativus. Cum ergo Relatio non producat hunc actum, sed solum eum terminet, non hinc sequitur posse unam Personam ad extra operari sine aliâ.

XI. Visionem unius Personæ repræsentativam omnes tres Personæ produciunt.

Dices: si hic actus non producat à Relatione, ergo non est illius imago. Primò, transeat consequentia: nec enim est de essentiâ omnis actus intellectus, ut sit imago strictè dicta omnis sui objecti, sed illius tantum à quo producitur. Secundò dico, ad rationem imaginis non requiri, ut immediatè semper ab illo producat, cujus est imago, ut latius ostendi Disp. 15. sect. 2. num. 11. Tertio dico, minorem hic esse difficultatem, cum Omnipotentia, quæ est commune instrumentum Essentiæ, & omnium Attributorum, realiter cum Relatione identificetur, sicque illud quod realiter est Relatio, visionem illam producit.

XII. Quomodo actus repræsentans Relationem sit illius imago.

Obijciunt septimò S. Thomas variis locis, ut l. p. q. 12. a. 7. ad 2. & 3. & 2. 2. q. 2. a. 8. ad 3. & 3. p. q. 3. a. 3. corpore: item l. 3. cont. Gent. cap. 55. fine. quibus locis negare videtur, posse unum Attributum videri sine alio. Ad hoc tamen dico, S. Thomam vel loqui de potentiâ ordinariâ; nam, ut notant omnes, rarissimè disputat de potentiâ absolutâ, vel loquitur de præcisione positivâ, seu negativâ, qua non cognoscitur solum unum sine alio, sed concipitur non esse illud, ut, intellectum divinum non esse à parte rei voluntatem Divinam, Essentiam carere personalitatibus &c. apprehendendo scilicet, vel judicando in actu signato, unum Attributum non esse aliud à parte rei, quod intellectu clarè videnti competere non potest, cum nihil videre possit in objecto, quod in illo non est. Hoc modo locum illum 3. partis qui cæteris est difficilior, explicat Suarez To. I. in 3. partem in commentario illius articuli, Salas, & alii.

XIII. Non negat S. Thomas posse unum Attributum videri sine alio.